

Motion till riksdagen 2019/20:1549

av **Rebecka Le Moine (MP)**

Högre miljökrav på Sveaskog

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveaskogs bolagsordning bör kompletteras med ett krav på att verksamheten ska ske inom ramen för miljö kvalitetsmålet Levande skogar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveaskogs mål för skyddade områden om 20 procent (exklusive naturhänsyn i produktions skogen) ska vara ett minimikrav som utgår från naturvärden, med en god geografisk spridning, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveaskog bör ges ett ägardirektiv där det tydliggörs att Sveaskog ska vara föregångare i hållbart skogsbruk och visa stor naturhänsyn, bl.a. genom utveckling av ett ekosystembaserat, hyggesfritt skogsbruk, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveaskog ska offentliggöra sina naturvärdesinventeringar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sveaskog är ett statligt ägt bolag, folkets bolag. Därav borde Sveaskogs verksamhet också präglas av mångbruk och högre naturvårdsambitioner. Sveaskog har sedan köpet av Assi Domän 2001 haft som övergripande mål att förvalta företagets skogar på ett föredömligt sätt, från både produktions- och miljösynpunkt, för att trygga en långsiktig hållbar utveckling. År 2004 fick Sveaskog ytterligare ett uppdrag när riksdagen beslutade att bolaget skulle utöka sin verksamhet inom naturturism, rekreation och upplevelser.

Sveaskog är Sveriges största skogsägare, men trots det har regeringen inte gett Sveaskog något ägardirektiv, eftersom att näringsdepartementet ansåg denna typ av direktiv oklar och otydlig och menar istället att Riksdagsbeslut skall återspeglas i bolagsordningen. Sveaskogs uppdrag som det beskrivs i propositioner, riksdagsbetänkanden och riksdagsskrivelser kräver tolkningar från bolaget. Sveaskog har tolkat det

som ett uppdrag som är uppdelat i två huvuddelar: ett marknadsorienterat och ett samhällsorienterat uppdrag. Riksrevisionen menar att det inte finns någon tydlig prioritering mellan dessa.

Men ändå prioriterar Sveaskog produktion, och med ett ökat avkastningskrav kalavverkas allt mer skog i Sveaskogs regi. På grund av en förskjuten åldersfördelning där yngre och yngre skogar avverkas råder det på flera håll i landet brist på avverkningsskogen idag. Det har visat sig att Sveaskog nedklassar naturvärdefull skog, från NO, naturvård Orörd, till PG, Produktionsskog för avverkning. Detta går stick i stäv med de demokratiskt fattade miljömålen, där levande skogar ingår, som snarare kräver att mer produktiv skogsmark skyddas snarast. I den årliga uppföljningen av miljömålen framgår det tydligt att målet levande skogar inte kommer att nås, då det bland annat lider brist på arealer av gammal skog med kontinuitet. Förutom att den biologiska mångfalden blir lidande och naturtypen västlig taiga hotas, minskar också rekreativt värde kopplat till vildmarksintressen och turism. Det hotar också renskötsel, eftersom att de lavrika skogarna huggs bort.

Det är först när skogen avverkningsplaneras som avverkningsplaneraren gör en uppskattning av naturvärden. Denna bedömning offentliggörs inte, inte ens efter förfrågan kan en se rapporter eller skriftliga bedömningar som förklarar hur ett tidigare naturvårdsklassat område plötsligt klassas som produktionsskog. Ideella miljörörelsen har gång på gång påvisat höga biologiska värden i de skogar som Sveaskog planerat för avverkning, och många av dessa skogar är idag borta. Några exempel från södra Norrbotten är Melakträskliden, Brännliden, lövbrännan vid Svartberget, Guorpaliden och Njoka. Sveaskog har i samtliga dessa fall vägrat redovisa sina naturvärdesinventeringar. Det finns många fler exempel. Det är viktigt att naturvärdesinventeringar redovisas offentligt för att säkra att det är naturvärdena som avgör skyddet. Det som redovisas idag, innehåller bara information om vilka trädslag som finns och fördelning mellan dessa. Däremot saknas det information om både naturvårdsstrukturer och artförekomster. Dessa element beskrivs alltid för de som följer Sis-standarden för naturvärdesinventering, vilket är alla verksamheter som kan komma att påverka miljön. Varför ska inte Sveaskog vara transparenta och redovisa artfynd, naturvårdsstrukturer och naturvärdesklasser? Det hade bidragit stort till planeringen av grön infrastruktur och prioriteringen av skydd, samt ökat tilliten från miljörörelsen till Sveaskog.

Sveaskog saknar än idag ägardirektiv från regeringen, istället menar Näringsdepartementet att riksdagsbeslut ska återspeglas i bolagsordningen. Enligt Sveaskogs bolagsordning och beskrivning står det:

”Föremålet för bolagets verksamhet ska vara att äga och förvalta fast och lös egendom, samt bedriva skogsbruk och skogsindustri samt därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska vara en oberoende aktör, dvs. utan egna stora intressen som slutanvändare av skogsråvara, med kärnverksamhet inom skogsbruk. Bolaget kan även bedriva närliggande verksamhet om den bidrar till att öka bolagets avkastning. Bolaget ska genom försäljning av mark på marknadsmässiga villkor möjliggöra omarronderingar och tillköp för enskilt skogsbruk, särskilt i glesbygd. Försäljning av mark ska ske till dess att tio procent av den areal bolaget hade 2002, vid bolagets bildande, är avyttrad.

Verksamheten ska baseras på affärsmässig grund och generera marknadsmässig avkastning.”

Det ger alltså ett stort tolkningsutrymme, men tonvikten ligger på produktionen. Det stora tolkningsutrymmet har fått kritik från riksrevisionen. Sveaskog ska enligt deras egna tolkning finnas till för att bedriva skogsindustri, och ska bara syssla med verk-

samheter som kan öka bolagets avkastning. Men naturvård och miljö, lyser med sin frånvaro. Sveaskogs uppdrag kompletteras med propositioner, riksdagsbetänkanden och riksdagsskrivelser, och kräver ytterligare tolkningar från bolaget, vilket Sveaskog har tolkat som ett uppdrag som är uppdelat i två huvuddelar: ett marknadsorienterat och ett samhällsorienterat uppdrag.

Det marknadsrättiga har Sveaskog haft enkelt att identifiera, nämligen ett avkastningskrav som ska vara jämförbart med skogsbolagen. Det miljömässiga har Sveaskog tolkat som 20 % skydd, som de har delat upp i cirka 10 % permanent skydd, men väljer även räknat in alla sina hänsynsytor i de övriga 10 %, vilket andra bolag inte gör, eftersom att det faller under sektorsansvaret. Det har inget med arealmålet att göra, utan ligger snarare som ett minimikrav för ett hållbart brukande. Nagoyamålen delar in dessa i två olika mål, Aichimål 7 och 11. Vad de däremot har skyddat, är naturvårdsytor och ekoparker. Vad gäller deras ekoparker innehåller dessa både produktionsytor och naturvårdsytor. Runt 40 % av ekoparkerna får alltså kalavverkas. Bara 80 000 hektar av Sveaskogs ekoparker är alltså skyddade, enligt Sveaskog själva. Detta tillsammans på deras naturvårdsskogar blir totalt 380 000 hektar, av Sveaskogs totala 3 940 000 hektar skogsinnehav. Sveaskogs bidrag till arealmålen är alltså bara 9,62 % av deras skogsinnehav. Sverige har skrivit under Nagoyaavtalet, som säger att detta arealmål ska ligga på 17 % produktiv skogsmark, och regeringens etappmål ligger på 20 %. Sveaskog kommer aldrig kunna tiodubbla sitt bidrag till detta mål, om de inte får ett förändrat uppdrag. Det finns ett stort folkligt engagemang i frågan. Mer än 45 000 personer skrev under kampanjen Vår Skog, där ett förändrat uppdrag ingick som krav på Sveaskog. Även före detta chefer för Sveaskog har gått ut och kritiserat organisationen öppet i en debattartikel, och förordar att miljömålen ska behandlas likställt som de ekonomiska målen.

Ett av de största problemen med Sveaskog är att deras målsättning om 10 % naturvårdsskogar inte är ett golv, utan både golv och tak. De har tolkat sitt samhällsuppdrag så som att de inte får skydda varken mer, eller mindre än 10 %. Det betyder att om de har skyddat en skog av högt biologiskt värde, men sen hittar en skog som har ännu högre biologiskt värde, så måste de välja en skog av dessa att skydda, medan den andra får avverkas. De har tolkat sina egna miljömål som att de inte får ha 15 % naturvårdsskogar. Så länge denna tolkning får finnas kvar kommer värdefulla och skyddsvärda skogar att fortsätta avverkas i Sveaskogs regi. Därför måste Sveaskog få ett tydligare uppdrag och en omskriven bolagsordning som möjliggör en snabb accelerering av skydd och hållbart brukande av skogen.

Rebecka Le Moine (MP)